

Les 12: ruimte

Suggestie van ruimte

Er zijn verschillende manieren om ruimte te suggereren in een schilderij. Een aantal hebben we in eerdere lessen al behandeld:

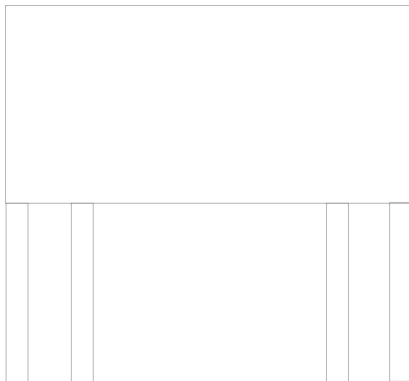
Kleurperspectief rode en warme kleuren lijken naar je toe te komen, blauwe en koele kleuren lijken te wijken

Atmosferisch perspectief Dit perspectief gebruik je vooral bij landschappen: hoe verder weg, hoe meer vervaging er optreedt van vorm, textuur en kleur.

Lijnperspectief Door middel van een horizon en één of meerdere verdwijnpunten kunnen rechte lijnen in perspectief worden getekend.

Lichtdonker/clair-obscur Door het aanbrengen van een lichtdonker contrast en het aangeven van schaduw, wordt de ruimtelijkheid van een object gesuggereerd.

Andere manieren om een driedimensionale ruimte te suggereren zijn:

Omklapping Bij omklapping laat je tegelijkertijd twee dingen zien die je normaal gesproken vanuit een bepaald standpunt niet zo kunt zien: je laat bijvoorbeeld de poten van de tafel zien en daarboven uitgeklaapt het tafeloppervlak. Zie de afbeelding hiernaast voor het resultaat. Omklapping komt voor in kindertekeningen, primitieve kunst, kunst uit periodes als het Oude Egypte en de vroege Middeleeuwen en in werk van kubisten.

Verkleining/verkorting Als je een rij bomen schildert die naar de horizon toeloopt en zo in de verte verdwijnt, is de voorste boom het grootst. Naar achteren toe wordt diezelfde boom, die in werkelijkheid even groot is, steeds kleiner geschilderd. Dit is ruimtesuggestie door middel van verkleining.

Verkorting komt bijvoorbeeld voor bij het schilderen van een gebouw. De zijde die je niet recht van voren ziet, schildert je in perspectief naar een verdwijnpunt op de horizon. De lengte van deze zijde schildert je korter dan de zijde die je recht van voren ziet en die in werkelijkheid even lang is. Ook als je bijvoorbeeld iemand schildert die je recht van voren ziet en die zijn arm naar jou uitstrekt maak je gebruik van verkorting: je schildert de arm korter dan hij in werkelijkheid is. Je kunt dit duidelijk op de foto zien.

Afsnijding Als het kader (de randen van je papier/doek) de voorstelling en de objecten daarin afsnijdt, suggereer je ruimte door middel van afsnijding. Het lijkt nu alsof je kader het venster is waar je doorheen kijkt en waarbuiten de voorstelling zich voorzet.

Overlapping Als je een vrouw tekent die voor een tafel staat, zal de vrouw de tafel voor een gedeelte overlappen. Zo suggereer je dat vrouw en tafel in een driedimensionale ruimte staan en dat de vrouw dichterbij staat dan de tafel.

Coulissen Door middel van coulissen ontstaat de ruimtesuggestie van een soort kijkdoos. De elkaar gedeeltelijk overlappende vlakken opzij van de voorstelling liggen op een steeds verder liggend plan. Je kunt dit vergelijken met het suggereren van ruimte op een toneel door middel van tweedimensionale decorstukken die vanuit de coulissen het toneel opkomen.

Repousoir Deze manier van ruimtesuggestie ontstaat wanneer op de voorgrond een grote donkere vorm is afgebeeld die afsteekt tegen een lichte achtergrond.